

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/573>

Materiál v pripomienkovom konaní do 03.11.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom financií SR na základe Plánu legislatívnych úloh vlády SR na september – december 2020

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom návrhu zákona je: v záujme znižovania administratívnej záťaže zjednodušiť proces registrácie pre oprávnených spotrebiteľov, ktorí už sú registrovaní ako platitelia dane, v nadväznosti na elektronizáciu komunikácie medzi jednotlivými subjektmi a správcom dane zrušiť povinnosť preukazovať sa povoleniami a osvedčeniami o registrácii, zaviesť osobitné ustanovenia pre skvapalnený zemný plyn (LNG), v nadväznosti na uzatvorenie Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických do návrhu zákona zaviesť oslobodenie pre osoby oprávnené podľa tejto dohody

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.12.2022, okrem vymedzených ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť neskôr

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu zákona je: v záujme znižovania administratívnej záťaže zjednodušiť proces registrácie pre oprávnených spotrebiteľov, ktorí už sú registrovaní ako platitelia dane, v nadväznosti na elektronizáciu komunikácie medzi jednotlivými subjektmi. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 6 návrhu novely

V uvedenom ustanovení slová: „neprevyšuje 5 MW“ navrhujeme nahradiť slovami: „neprevyšuje 7 MW“.

Odôvodnenie

Typické priemyselné areály v SR majú priemernú spotrebu 6-7 MW. Navrhovaná zmena bude mať pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, ktoré je momentálne vystavené enormnému nárastu vysokých cien elektrickej energie a plynu a bude motivovať podnikateľov k inštalácii energetických zdrojov (hlavne výroba KVET, typická pre priemyselné podniky) priamo v mieste spotreby a tým znížiť ich nákladové zaťaženie na distribučných poplatkoch a spotrebnej dani.

2. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 8 návrhu novely (§ 10 ods. 1 doplnené písmeno c) a aktuálne znenie § 10 odsek 1 písmeno b))

V súvislosti s aktuálnym znením definície elektroenergetického podniku vo väzbe na aktuálne znenie § 10 odsek 1 písmeno b) zákona a s doplnením § 10 odsek 1 písmeno c) novely zákona navrhujeme zvážiť zavedenie osobitného postavenia pre subjekty, ktoré vyrábajú elektrickú energiu v zariadeniach s inštalovaným výkonom do 5 MW (resp. v zmysle našich ostatných pripomienok navýšené na 7 MW), napríklad náhradné zdroje zabezpečujúce elektrinu v prípade výpadku siete externého dodávateľa, resp. poruchy a ktoré vyrobenú elektrickú energiu v takýchto zariadeniach následne ihneď spotrebujú.

Podľa aktuálneho a aj navrhovaného znenia zákona sú aj takéto subjekty povinné registrovať sa ako platitelia spotrebnej dane z elektriny. V praxi to pre nich znamená nakupovať elektrinu od externého dodávateľa bez spotrebnej dane z elektriny a následne každý mesiac zdaňovať spotrebu nakúpenej elektriny prostredníctvom podaného daňového priznania. Nakúpená elektrina od externého dodávateľa sa pritom spotrebuje v rámci toho istého zdaňovacieho obdobia. V daňovom priznaní k spotrebnej dani z elektriny sú tieto subjekty povinné uviesť celkový nákup elektriny od externého dodávateľa bez dane a zároveň celú spotrebu elektrickej energie (nakúpenú od externého dodávateľa a prípadne vyrobenú a zároveň spotrebovanú v náhradných zdrojoch) zdaniť v tom istom zdaňovacom období (mesiac). Zdaňovanie spotreby prostredníctvom daňového priznania predstavuje len ďalšiu administratívne náročnú činnosť platiteľa dane, ktorý v podstate len nakupuje a spotrebúva elektrickú energiu. Pritom vyrobená a spotrebovaná časť elektriny v zariadeniach s inštalovaným výkonom do 5 MW (alternatívne 7 MW) je z hľadiska výšky spotrebnej dane z elektriny zanedbateľná, spravidla sa jedná o ročné hodnoty do 25 MW (k výrobe a spotrebe elektriny v takýchto zariadeniach dochádza len v prípade výpadku elektriny od externého dodávateľa, resp. poruchy, čo nenastáva každý mesiac).

Na základe vyššie uvedeného navrhujeme do pripravovaného návrhu novely zákona o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu zapracovať nasledovné:

1) Zaviesť pre daňové subjekty-elektroenergetické podniky, ktorých výroba a spotreba elektrickej energie je minimálna, zjednodušené-osobitné postavenie. Malo by ich oprávňovať na nákup elektrickej energie od externých dodávateľov so spotrebnou daňou z elektriny a v podanom daňovom priznaní by uvádzali len množstvo nimi vyrobenej a spotrebovanej elektriny, z ktorej by odvádzali spotrebnú daň z elektriny. To znamená, že v podanom daňovom priznaní by neboli uvedené množstvá nakúpenej elektriny od externých dodávateľov a tieto množstvá by zároveň neboli uvedené v daňovom priznaní k spotrebnej dani z elektriny ako spotreba elektriny.

alebo alternatívne

2) Zvážiť a prehodnotiť povinnosť registrácie takýchto osôb. Registrácia osôb z dôvodu drobnej výroby, ako aj z dôvodu drobnej spotreby vyrobenej elektriny nie je efektívna. Jedná sa zväčša o zabezpečenie chodu prevádzky záložnými zdrojmi v prípade výpadkov elektriny, čo je pre podniky spadajúce do kritickej infraštruktúry nevyhnutnosť. Alternatívne preto navrhujeme v pripravovanej novele zákona určiť, aby registrácii platiteľa dane z elektriny podliehali len subjekty, ktorých výroba a spotreba vyrobenej elektriny prekročí určitý limit, napríklad 100-200 MW ročne.

Tieto riešenia budú predstavovať značné odbúranie zbytočnej evidencie a nastavovania ekonomických systémov u platiteľov, ktorých vlastná výroba a spotreba elektrickej energie je minimálna. Zároveň predmetná zmena nebude znamenať žiaden výpadok pre štátny rozpočet, nakoľko sa v daných prípadoch jedná o daň vo výške niekoľko desiatok alebo 100 eur ročne.

3. Zásadná pripomienka k novelizačnému bodu 8

Navrhujeme v Čl. I, bod 8, ktorým sa dopĺňa § 10 ods. 1, upresniť text v nasledovnom znení:

„c) vyrobila elektrinu pre vlastnú spotrebu okrem osoby, ktorá spĺňa podmienky podľa § 7 ods. 2. a okrem platiteľa dane z elektriny, ktorý má vydané povolenie na používanie elektriny oslobodenej od dane a ktorý spotreboval vyrobenú elektrinu na účely oslobodené od dane uvedené v § 7 ods. 1.“

Odôvodnenie:

Navrhujeme uvedené upresnenie z dôvodu, aby bolo jednoznačne jasné, že platiteľ dane z elektriny, ktorý má vydané povolenie na používanie elektriny oslobodenej od dane a ktorý spotrebuje vyrobenú elektrinu na účely oslobodené od dane uvedené v § 7 ods. 1 si ju bude môcť v daňovom priznaní priamo vykázať – oslobodiť.

Navrhujeme spresniť § 10, ods. 1, písm. c tak, aby bolo jednoznačné, že touto zmenou v zákone nedochádza k zdaňovaniu akejkoľvek vyrobenej elektriny, teda aj takej, ktorá je následne použitá platiteľom dane na oslobodený účel podľa § 7, ods. 1. Z dôvodovej správy vyplýva, že novelou sa rozširuje okruh osôb povinných platiť daň z elektriny. Zo znenia novely, ani zo sprievodnej dokumentácie, nám nie je jasné o aké osoby sa jedná, a či v konečnom dôsledku nedochádza k zdaneniu vyrobenej a spotrebovanej elektriny platiteľom dane bez možnosti jej priameho oslobodenia (§7). Predkladateľ novely v sprievodnej dokumentácii neuvádza žiadny vplyv na príjmy rozpočtu ani na výdavky podnikateľského prostredia, preto význam tohto doplnenia nie je zrejmý.

Považujeme za dôležité, aby predkladateľ novely predmetné doplnenie v §10, ods. 1, písm. c) buď vypustil, keďže v sprievodnej dokumentácii nie je vyjadrený úmysel zákonodarcu dosiahnuť vyšší výber daní, alebo spresnil tak, aby bolo jednoznačné, že úprava nezakladá povinnosť platiť daň z vyrobenej elektriny použitej na vlastnú spotrebu, ktorá je oslobodená od spotrebnej dane (napr. metalurgický proces). V druhom prípade rozhodne odporúčame, aby to bolo jednoznačne a jasne v novelizovanom znení zákona definované (§10, ods. 1, písm. c)) i s odôvodnením v dôvodovej správe (bod 8).

4. Zásadná pripomienka k novelizačným bodom 7 a 9

V rámci navrhovaných zmien §§ znenia zákona bola odstránená povinnosť odberateľa preukázať sa dodávateľovi osvedčením, na základe ktorého má možnosť odberať komoditu oslobodenú od spotrebnej dane. V dôvodovej správe text znie, že „sa upúšťa od papierovej verzie dokumentov a preukazovania sa/predkladania dokumentov dodávateľovi. Dodávateľ si môže registráciu odberateľa overiť na stránke finančnej správy.“

Dôkazné bremeno sa tak prenáša z odberateľa na dodávateľa, ktorý musí vykonávať kontroly odberateľov na webovej stránke Finančnej správy, čo prináša náročnosť na zmenu informačných systémov na strane dodávateľa. Rovnako Informačný zoznam „Zoznam daňových subjektov registrovaných pre spotrebné dane“ nie je úplný a pripravený na túto zmenu. Obsahuje síce dátum registrácie, avšak neobsahuje prípadné zmeny (napr. dátum ukončenia registrácie a rovnako subjekt po ukončení registrácie vypadne zo zoznamu a teda nie je možné dohľadať túto zmenu)

5. Zásadná pripomienka k čl. I., - vloženie nového bodu

Do § 31 navrhujeme doplniť odsek 3, ktorý znie: „Od dane je oslobodený aj zemný plyn, ktorým je biometán podľa osobitného predpisu, ak je používaný ako pohonná látka alebo ak je dodaný na výrobu stlačeného zemného plynu alebo na výrobu skvapatneného zemného plynu určeného na použitie ako pohonná látka.“

Poznámka pod čiarou k odkazu 1 znie:

„§ 2, ods. 1, písm. f) zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov“.

Odôvodnenie

Navrhujeme od dane oslobodiť biometán, ak je používaný ako pohonná látka alebo ak je dodaný na výrobu stlačeného zemného plynu alebo na výrobu skvapatneného zemného plynu určeného na použitie ako pohonná látka. Európska únia si stanovila ambiciózne cieľ stať sa do roku 2050 prvým klimaticky neutrálnym svetadielom. Na jeho dosiahnutie sa členské štáty a Európsky parlament v rámci európskeho právneho predpisu v oblasti klímy (Fit for 55) dohodli, že do roku 2030 znížia emisie skleníkových plynov aspoň o 55 %. Na dosiahnutie týchto cieľov a súčasné prispievanie ku konkurencieschopnosti, rastu a zamestnanosti je v energetickom systéme potrebná systémová zmena spočívajúca v znížení používanie fosílnych palív – vrátane plynu z fosílnych zdrojov – a zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie. V rámci dosiahnutia tohto ambiciózneho cieľa, je možné predpokladať, že Slovenská republika bude mať problém s napĺňaním svojich záväzkov v oblasti podielu obnoviteľných zdrojov energie na konečnej energetickej spotrebe. Zťažením spotreby bioplynu a biometánu daňou sa zníži konkurencieschopnosť týchto alternatívnych palív, čím sa do budúcnosti zabrzdí ich ďalší rozvoj. Využívanie bioplynu alebo biometánu by pomohlo navyše znížiť emisie skleníkových plynov v doprave, pričom práve v tomto sektore sa očakáva výrazný rast emisií. Zavedenie spotrebnej dane pre tieto ekologické palivá je navyše v rozpore so samotnou podstatou a účelom spotrebných daní ako takých – obmedzovať spotrebu nezdravých, resp. neekologických produktov. Máme za to, že začatie využívania bioplynu a biometánu treba naopak, aj v nadväznosti na vyššie uvedené, podporiť. Oslobodenie bioplynu od dane ak je používaný ako pohonná látka alebo ak je dodaný na výrobu stlačeného zemného plynu alebo na výrobu skvapatneného zemného plynu určeného na použitie ako pohonná látka by bolo zároveň v súlade a podporovalo by naplnenie záverov riadneho predbežného stanoviska SR k Návrhu nariadenia EPaR o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá a o zrušení smernice EPaR 2014/94/EÚ (ďalej len „návrh nariadenia AFIR“), v zmysle ktorých sa SR vyjadrila, že návrh nariadenia nedostatočným spôsobom rieši otázku rozvoja a budúcnosti infraštruktúry pre CNG vrátane ich náhrady vo forme bioCNG a bioLNG ako obnoviteľných palív. Zavedenie akejkoľvek dane na bioplyn a biometán by bolo v rozpore s vyššie uvedeným závermi resp. výhradami SR obsiahnutými v stanovisku SR k návrhu nariadenia AFIR. V súčasnosti sa v podmienkach SR biometán nevyužíva ako pohonná látka ani na výrobu CNG a LNG. Dnešná spotreba bioCNG a bioLNG v doprave je 0 MWh. Predpokladaný negatívny vplyv na štátny rozpočet je maximálne vo výške 694 512 EUR ročne. Odhad je vypočítaný pre prípad, ak by celá spotreba CNG v doprave v SR z roku 2020 bola nahradená výlučne bioCNG. Rozdiel na dani, ktorý by vznikol oslobodením od

dane navrhujeme vykryť zvýšením sadzby spotrebnej dane z elektriny nakoľko v súčasnosti Slovenská republika významným spôsobom podporuje rozvoj elektromobility na Slovensku, napríklad podpora na nákup elektromobilov, podpora na vybudovanie nabíjacej stanice, pričom máme za to, že nie je dôvod, aby bola ustanovená aj zvýhodnená sadzba dane na elektrinu, ktorá sa použije na nabíjanie elektrických vozidiel. V tejto súvislosti taktiež uvádzame, že rozvoj elektromobility bude ďalej podporený aj z plánu obnovy a odolnosti ktorý na posilnenie nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá vyčlenil približne 53 miliónov EUR. Ak sa neurobí korekcia na spotrebnej dani z elektrickej energie použitej ako pohonná látka v doprave, zavádzanie elektromobility bude každým rokom predstavovať výpadok na výbere spotrebnej dane v tej miere, ako bude elektrina nahrádzať palivá zdanené vyššou sadzbou.

6. Zásadná pripomienka k novelizačným bodom 23 a 29

V rámci navrhovaných zmien znenia zákona bola odstránená povinnosť odberateľa preukázať sa dodávateľovi osvedčením, na základe ktorého má možnosť odberať komoditu oslobodenú od spotrebnej dane. V dôvodovej správe text znie, že „sa upúšťa od papierovej verzie dokumentov a preukazovania sa/predkladania dokumentov dodávateľovi. Dodávateľ si môže registráciu odberateľa overiť na stránke finančnej správy.“

Dôkazné bremeno sa tak prenáša z odberateľa na dodávateľa, ktorý musí vykonávať kontroly odberateľov na webovej stránke Finančnej správy, čo prináša náročnosť na zmenu informačných systémov na strane dodávateľa. Rovnako Informačný zoznam „Zoznam daňových subjektov registrovaných pre spotrebné dane“ nie je úplný a pripravený na túto zmenu. Obsahuje síce dátum registrácie, avšak neobsahuje prípadné zmeny (napr. dátum ukončenia registrácie a rovnako subjekt po ukončení registrácie vypadne zo zoznamu a teda nie je možné dohľadať túto zmenu).

7. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 40 a vloženie nového bodu

RÚZ navrhuje v čl. I., vloženie nového novelizačného bodu v znení:

„V § 39a v 2. odstavci písmeno a) znie:

a) pohonná látka je vo výške 0,117 eur/kg,“

V čl. I. v novelizačnom bode 40., v § 39b, odsek 2 písmeno a) znie:

„a) pohonná látka je vo výške 0,117 eur/kg,“

Ďalej navrhujeme sadzbu spotrebnej dane na biopalivá stanoviť vo výške 0 eur/kg.

Odôvodnenie:

Európska únia si v Európskej zelenej dohode stanovila cieľ zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2030 o 55 % v porovnaní s rokom 1990. Naplnenie tohto cieľa v nákladnej a osobnej cestnej doprave v súčasnosti nie je možné momentálne úplne dosiahnuť vozidlami na elektrický alebo vodíkový pohon, najmä z dôvodu nedostatočnej nabíjacej infraštruktúry. Ďalším dôvodom je ich obstarávacia cena, ktorá je niekoľkokrát vyššia ako cena nákladných vozidiel s dieselovým pohonom. Alternatívu pre toto odvetvie predstavujú vozidlá na pohonné látky ako stlačený zemný plyn - CNG a skvapalnený zemný plyn - LNG, kde obstarávacia cena vozidiel je len o niečo vyššia v porovnaní s dieselovými vozidlami. Vozidlá s pohonom CNG a LNG nepochybne prispievajú k zníženiu emisií v doprave a predstavujú alternatívu, ktorú vieme aplikovať už dnes a preto je potrebné hľadať priestor ako motivovať dopravcov ku kúpe a prevádzke takýchto vozidiel, ktoré môžu predstavovať prechodnú alternatívu k dosiahnutiu cieľa Európskej zelenej dohody a to do roku 2050 Európa klimaticky neutrálna.

Jedným z možných štátnych stimulov je zníženie spotrebnej dane na CNG a LNG a to na minimálnu hodnotu určenú Smernicou Rady 2003/96/ES o reštrukturalizácii právneho rámca pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (ďalej ako „Smernica“), ktorá v Prílohe I stanovuje minimálne úrovne zdaňovania uplatňované na motorové palivá. Radi by sme zdôraznili, že Smernica navyše umožňuje členským štátom v súlade s čl. 15 ods. 1 uplatňovať úplné alebo čiastočné oslobodenia od daní alebo daňové úľavy v úrovniach zdaňovania aj na zemný plyn používaný ako pohonná hmota.

Slovensko má v porovnaní s okolitými členskými štátmi EÚ najvyššiu spotrebnú daň na CNG a LNG. Preto žiadame o zníženie sadzby spotrebnej dane z 0,141 eur/kg aspoň na minimálnu hodnotu, ktorá je stanovená v Smernici a teda 0,117 eur/kg.

Pre splnenie stanovených míľnikov na znižovanie emisií v doprave navrhujeme zníženie sadzby spotrebnej dane na biopalivá definované v zákone § 2 ods. 4 zákona 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby na 0 eur/kg. Ide napríklad o bio-CNG alebo bio-LNG, ktoré sa vyznačujú svojou udržateľnosťou a obnoviteľnosťou a výrazným spôsobom prispievajú k zníženiu závislosti od fosílnych palív. Opatrenie môže prispieť k využívaniu a podpore nízkoemisných pohonných hmôt v doprave.

Pohonné látky CNG a LNG dokážu dopravcom ušetriť aj viac ako 10 000 eur ročne, čo môže motivovať dopravcov k investícií práve do týchto nákladných vozidiel na CNG alebo LNG pohon, čím sa dopomôže k zníženiu emisií skleníkových plynov z dopravy.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/573>